

NOVI DOKUMENT
21.10.2013 10.36

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM
POTPORAMA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, listopad 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM POTPORAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona nalazi se u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. i članka 117. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o državnim potporama (Narodne novine, br. 72/2013) stupio je na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, 1. srpnja 2013. godine. Njime se uspostavio institucionalni okvir u području državnih potpora Republike Hrvatske imajući na umu širi sustav unutar Europske unije. Tako su prvenstveno uređene nadležnosti odgovarajućih tijela u Republici Hrvatskoj prilikom planiranja i dodjele državnih potpora, kao i praćenja provedbe i analize učinaka dodijeljenih državnih potpora. Sve to do granice kada nadležnosti prelaze na tijela Europske unije, prvenstveno Europske komisije, u skladu s pravnom stečevinom Europske unije. Budući da je Europska komisija nadležna za odobravanje prijedloga državnih potpora, onih određenih aktima Europske unije, to ovlaštenje koje je prijašnjih godina u Republici Hrvatskoj vršila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja moralo je Zakonom o državnim potporama biti uklonjeno. S druge strane, Zakonom o državnim potporama ojačana je uloga Ministarstva financija, kao „kontrolora“ koji proučava prijedloge državnih potpora i ocjenjuje ih u skladu sa smjernicama politike državnih potpora Vlade Republike Hrvatske, a koje se oslanjaju na šire smjernice ekonomske i fiskalne politike na kojima se i temelji državni proračun Republike Hrvatske.

Ovim Zakonom o dopunama Zakona o državnim potporama dopunile bi se uglavnom prijelazne i završne odredbe važećeg Zakona o državnim potporama. Kako su iz Zakona o državnim potporama proizašle mnoge novine što se tiče postupanja bilo je u Zakonu o državnim potporama prijelaznim i završnim odredbama potrebno urediti određena pitanja koja su (po)ostala aktualna. To su pitanja provedbe postupaka odobrenja državnih potpora započetih, a nedovršenih, pred Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja do stupanja na snagu Zakona o državnim potporama, donošenja prvih smjernica politike državnih potpora te uloga Ministarstva financija do njihova donošenja, izrade pravilnika ministra financija o dostavi podataka o državnim potporama te izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2013. godinu od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Naime, temeljem svojih ovlasti iz sada već nevažećeg Zakona o državnim potporama iz 2005. godine (Narodne novine, br. 140/2005 i 49/2011) i Pravilnika o obliku i sadržaju te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencija o državnim potporama (Narodne novine, br. 47/2012) Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je započela prikupljati podatke o dodijeljenim državnim potporama u 2012. godini (od strane davatelja državnih potpora) i prije nego što je Zakon o državnim potporama stupio na snagu. Stupanjem na snagu novog Zakona o državnim potporama nestala je zakonska ovlast Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za završetkom tog zadatka u 2013. godini, a kako ga Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja nije

ispunila do 30. lipnja 2013. godine, tj. nije izradila Izvješće i podnijela ga na usvajanje Hrvatskom saboru, potrebno je izričito joj dati tu ovlast. Dodanom odredbom prijelaznih i završnih odredaba Zakona o državnim potporama o obvezi Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2012. godinu ovim Prijedlogom zakona nastavila bi se dosadašnja praksa izrade godišnjih izvješća, te osiguralo neprekinuto „prijelazno razdoblje“ do 2015. godine, jer je za izvješće u 2014. godini izričito već propisana ovlast Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za taj zadatak, u kojoj će po prvi puta godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu raditi Ministarstvo financija, te pa putem Vlade Republike Hrvatske dostavljati Hrvatskom saboru.

Dodatno, radi jasnoće zakonskog teksta te osiguranja transparentnosti u pripremi mjera državnih potpora u definiciji „programa državne potpore“ jasno je određeno da je to „pravni akt“, a davateljima državnih potpora određena obaveza objave na internet stranici odobrenih programa državnih potpora prije same dodjele državnih potpora.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, u skladu s odredbom članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/2013). Naime, ovaj Zakon predlaže se prvenstveno kako bi se osigurala pravna osnova izrade i podnošenja na usvajanje Hrvatskom saboru izvješća o državnim potporama za 2012. godinu od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, do kraja 2013. godine. I prijašnjih godina Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja izrađivala je, temeljem trenutno nevažećeg Zakona o državnim potporama iz 2005. godine (Narodne novine, br. 140/2005 i 49/2011), izvješća o državnim potporama na godišnjoj razini nakon prikupljenih podataka o dodijeljenim državnim potporama od strane davatelja državnih potpora, kako sa središnje razine (ministarstva, agencija i drugih pravnih osoba), tako i s razine lokalne i područne (regionalne) samouprave. Podatke o državnim potporama dodijeljenim u 2012. godini Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je krenula prikupljati već početkom 2013. godine, u skladu s tada važećim Zakonom o državnim potporama iz 2005. godine i pripadajućim Pravilnikom o obliku i sadržaju te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencija o državnim potporama (Narodne novine, br. 47/2012). Kako su državne potpore sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske, ali i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izvještaj o njima (s detaljima dodjele, iznosima i udjelom u BDP-u, rasporedu po različitim ciljevima i navodima smjera kretanja dodjele državnih potpora prijašnjih godina u Republici Hrvatskoj, ali i Europskoj uniji) smatra se iznimno važnim za Hrvatski sabor, zakonodavno tijelo, donositelja državnog proračuna Republike Hrvatske, te time i ovaj Zakon od iznimne važnosti za gospodarstvo Republike Hrvatske.

V. KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Članak 1.

U Zakonu o državnim potporama (Narodne novine, br. 72/2013), u članku 2. alineji 2. u cijelom tekstu riječ: „akt“ zamjenjuje se riječima: „pravni akt“

Članak 2.

U članku 5. alineji 2. iza riječi: “nadležnih tijela“ dodaju se riječi: „i nakon objave“.

Članak 3.

U članku 7. stavku 4. iza riječi: „Ministarstvo financija“ dodaje se riječ: „osobito“.

Članak 4.

Iza članka 12. dodaju se naslov i članak 12.a koji glase:

„Objava programa državnih potpora

Članak 12.a

Davatelj državne potpore nakon odobrenja prijedloga programa državne potpore, odnosno prije dodjele državnih potpora objavljuje program državnih potpora na svojoj internet stranici.“ .

Članak 5.

U članku 17. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„(5) Godišnje izvješće o državnim potporama za 2012. godinu izradit će Agencija do kraja 2013. godine i podnijeti na usvajanje Hrvatskom saboru.“.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 6. iza riječi: „do kraja 2014. godine“ dodaju se riječi: „i podnijeti na usvajanje Hrvatskom saboru“.

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim člankom se dopunjuje definicija programa državne potpore (u članku 2. Zakona o državnim potporama) tako da se ispred riječi: „akt“ (na dva mjesta u definiciji) dodaju riječi „pravni“. Time se jasno određuje da je program državne potpore pravni akt davatelja državne potpore.

Članak 2.

Ovim člankom se dopunjuje alineja 2. članka 5. Zakona o državnim potporama te se proširuje obveza davatelja državne potpore na objavu mjere državne potpore, detaljnije uređena novim člankom 12.a.

Članak 3.

U članku 7. stavku 4. Zakona o državnim potporama spominje se suradnja Ministarstva financija s tijelima državne uprave i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja prilikom izrade nacrtu trogodišnjih smjernica politike državnih potpora (koje donosi Vlada Republike Hrvatske). Ministarstvo financija, u skladu s člankom 12. stavkom 2. Zakona o državnim potporama ocjenjuje usklađenost prijedloga državnih potpora sa smjericama politike državnih potpora. Tu nadležnost ima samo u odnosu na prijedloge davatelja državnih potpora sa središnje razine (članak 12. stavak 4. Zakona o državnim potporama). Stoga, suradnja spomenuta u članku 7. stavku 4. posebno je važna kada se radi o davateljima državnih potpora na središnjoj razini. To su uglavnom ministarstva, kao središnja tijela državne uprave, ali i agencije i druge pravne osobe, koje u trenutnoj odredbi Zakona o državnim potporama nisu spomenute. Dodavanjem riječi: „osobito“ naglasila se posebna suradnja Ministarstva financija i tijela državne uprave, ali ujedno i proširila na suradnju s drugim davateljima državnih potpora na središnjoj razini koji ne potpadaju pod naziv „tijela državne uprave“ (agencije i druge pravne osobe).

Članak 4.

Ovim člankom se dodatno propisuje obveza davatelja državnih potpora objave programa državnih potpora na svojim internet stranicama (sadržana u novom članku 12.a).

Članak 5.

Ovime se u članku 17. Zakona o državnim potporama dodaje novi stavak 5. kojim se obvezuje Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja izraditi godišnje izvješće o državnim potporama za 2012. godinu i podnijeti ga na usvajanje Hrvatskom saboru. U samom Zakonu o državnim potporama je u ovom članku naglašena obveza Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja izraditi godišnje izvješće o državnim potporama za 2013. godinu, no ne i za 2012. godinu, te su u tom dijelu prijelazne i završne odredbe Zakona o državnim potporama dopunjene. Dodatno, u dosadašnjem se stavku 5. koji je postao stavak 6. kod spomena izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2013. godinu dodala i potreba podnošenja istog na usvajanje Hrvatskom saboru, kao što je to bila praksa i svih prijašnjih godina.

Članak 6.

Ovim člankom uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

– *državna potpora* je stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije, u skladu sa člankom 107. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (u daljnjem tekstu: UFEU),

– *program državne potpore* je akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore kao i akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana za poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu,

– *pojedinačna državna potpora* je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore,

– *državne potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji* su državne potpore koje prije dodjele nije potrebno prijaviti Europskoj komisiji u skladu s važećim propisima Europske komisije donesenim na temelju članka 108. UFEU,

– *potpora male vrijednosti* je potpora uređena važećom uredbom Europske unije koja zbog svoga iznosa ne narušava ili ne prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja i ne utječe na trgovinu između država članica Europske unije te ne predstavlja državnu potporu iz članka 107. stavka 1. UFEU,

– *davatelj državne potpore* je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore,

– *korisnik državne potpore* je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu, bez obzira na njezin oblik i namjenu,

– *prijava Europskoj komisiji* je prijava prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore Europskoj komisiji radi odobrenja njezine dodjele u skladu s važećim uredbama Vijeća i Europske komisije kojima se uređuje postupak prijave i odobrenja državnih potpora,

– *pravila o državnim potporama* su pravila pravne stečevine Europske unije o uvjetima dodjele državnih potpora i propisa Republike Hrvatske kojima su prenesena pravila pravne stečevine o uvjetima dodjele državnih potpora.

Članak 5.

Davatelji državnih potpora obavljaju sljedeće poslove:

- izrađuju prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora iz svojeg djelokruga,
- dodjeljuju državne potpore po primitku odobrenja nadležnih tijela,
- nadziru provedbu korištenja dodijeljenih državnih potpora,
- vode evidenciju dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti iz svoje nadležnosti,
- dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama Agenciji,
- dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti Ministarstvu financija,
- analiziraju učinkovitost dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti i o tome obavještavaju Ministarstvo financija,
- provode povrat državnih potpora.

Članak 7.

(1) Vlada Republike Hrvatske oblikuje politiku državnih potpora Republike Hrvatske određujući njome prioritete ciljeve i svrhu učinkovitog korištenja sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske.

(2) Politika državnih potpora Republike Hrvatske slijedi politiku državnih potpora Europske unije.

(3) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva financija donosi smjernice politike državnih potpora za trogodišnje razdoblje.

(4) Pri izradi Nacrta smjernica politike državnih potpora Ministarstvo financija surađuje s tijelima državne uprave i Agencijom te osobito vodi računa o podacima o učinkovitosti dodijeljenih državnih potpora u prethodnim godinama.

(5) Politika državnih potpora sadržajno predstavlja i slijedi smjernice fiskalne i ekonomske politike u kvantitativnim i kvalitativnim mjerilima koje služe za ocjenu prikladnosti dodjele predložene državne potpore.

(6) Za potrebe provedbe učinkovite politike državnih potpora i izradu Nacrta smjernica državnih potpora ministar financija može osnovati savjetodavna tijela i povjerenstva.

Članak 12.

(1) Davatelj državne potpore, prije dostavljanja Agenciji prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore iz članka 9. stavka 1. i članka 10. stavka 1. ovoga Zakona, dostavlja taj prijedlog Ministarstvu financija na mišljenje.

(2) Ministarstvo financija u svojem mišljenju ocjenjuje da li je određeni prijedlog programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore u skladu sa smjericama politike državnih potpora i fiskalnom politikom Republike Hrvatske.

(3) Ministarstvo financija dostavlja mišljenje davatelju državne potpore u roku od 20 dana od zaprimanja prijedloga iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Prijedlozi programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne dostavljaju se Ministarstvu financija osim u slučajevima uređenim propisima o državnom proračunu Republike Hrvatske.

(5) Davatelj državne potpore uz prijedlog programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore iz članaka 9. i 10. ovoga Zakona Agenciji dostavlja mišljenje Ministarstva financija. Ako je mišljenje Ministarstva financija negativno, davatelj državne potpore ne dostavlja prijedlog na postupanje Agenciji.

Članak 17.

(1) Postupci koji su započeti prema odredbama Zakona o državnim potporama («Narodne novine», br. 140/05. i 49/11.), a koji nisu završeni do stupanja na snagu ovoga Zakona obustavljaju se.

(2) Od dana stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2013., Ministarstvo financija ocjenjuje usklađenost prijedloga iz članaka 9. i 10. ovoga Zakona s važećim smjericama ekonomske i fiskalne politike Republike Hrvatske.

(3) Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2014. – 2016. godine, Vlada Republike Hrvatske donijet će do kraja rujna 2013. godine na prijedlog Ministarstva financija.

(4) Pravilnike iz članka 9. stavka 13., članka 10. stavka 12. i članka 14. stavaka 5. i 7. ovoga Zakona ministar financija donijet će u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Godišnje izvješće o državnim potporama za 2013. godinu izradit će Agencija do kraja 2014. godine. Davatelji državnih potpora dostavljaju Agenciji, prema njezinim uputama, podatke o državnim potporama radi izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2013. godinu.